

T E A T R

L U D O W Y

N O W A

H U T A

C Z A J A

Dyrektor i kierownik artystyczny: IRENA BABEL

Kierownik literacki: JERZY BROSZKIEWICZ

ANTONI PAWŁOWICZ CZECHOW to jedno z czołowych nazwisk w literaturze rosyjskiej. Twórczość jego, obejmująca opowiadania, dłuższe nowele i utwory dramatyczne, daje szeroki przekrój ówczesnego życia w Rosji i wiernie odbija zmiany społeczno-ekonomiczne spowodowane przez rozwój kapitalizmu. Najwięcej pisał o inteligencji, przedstawiając centralny konflikt swego pokolenia: niemożność działania i niemożność pogodzenia się z bezczynnością. A oto życiorys Czechowa, napisany przez niego samego w lutym 1892 r.:

„Urodziłem się w Taganrogu w 1860 roku. Naukę w gimnazjum w Taganrogu ukończyłem w 1879 r. W 1884 ukończyłem wydział medyczny na Uniwersytecie Moskiewskim. W 1888 r. otrzymałem nagrodę im. Puszkina. W 1890 odbyłem podróż na Sachalin, przejeżdżałem przez Syberię, wracałem drogą morską. W 1891 odbyłem podróż po Europie, gdzie piłem doskonale wina i jadłem ostrygi. W 1892 urządziłem jubileuszową bibę z A. Tichonowem. Zaczęto mnie publikować w r. 1879. Zbiór pism: „Pstre opowiadania”, „O zmierzchu”, „Ludzie ponurzy”, „Pojedynek”. Grzeszyłem również w dramaturgii ale umiarkowanie. Tłumaczono mnie na różne języki z wyjątkiem obcych. Jednak Niemcy tłumaczyli mnie już dawno temu. Czesi i Serbowie również mnie znają. Francuzi nie mają nic przeciwko mnie. Jestem w doskonałych stosunkach z pisarzami, jak również z lekarzami. Chciałbym otrzymać rentę. Z pisarzy najlepiej lubię Tołstoja, z lekarzy — Zachrina”.

W 1897 wykryto u Czechowa daleko posuniętą gruźlicę płuc. W 1898 zamieszkał na Krymie. W trzy lata później ożenił się z Olgą Knipper, aktorką Teatru Artystycznego (MCHAT). Stan jego zdrowia stale się pogarszał; wiosną 1904 r. żona wywiozła go do niemieckiego uzdrowiska, gdzie wkrótce zmarł.

Mielichowo, 21. X. 1895

(...) Piszę sztukę, którą skończę chyba nie wcześniej niż w końcu listopada. Piszę ją nie bez przyjemności, ale bezczelnie łamię prawa sceny. To komedia, trzy role kobiece, cztery akty, pejzaż (widok na jezioro), mnóstwo rozmów o literaturze, mało akcji, miłości na pudy (...).

A. Czechow

Mielichowo, 21. XI. 1895

(...) No, sztuka już gotowa. Zacząłem ją forte a skończyłem pianissimo — wbrew wszelkim zasadom dramatu. Przypomina raczej opowiadanie. Właściwie nie jestem zadowolony i czytając to moje najnowsze dzieło jeszcze raz dochodzę do wniosku, że kiepski ze mnie dramaturg. Chociaż to za ledwie projekt, który do następnego sezonu jeszcze milion razy się zmieni, już dałem do przepisania (...).

A. Czechow

Petersburg, 11. XI. 1896

(...) Oglądałem z widowni tylko dwa akty mojej sztuki, potem siedziałem za kulisami i ciągle czułem, że moja „Czajka” robi klapę. Po premierze, w nocy i następnego dnia, zapewniano mnie, że pokazałem samych idiotów, że pod względem scenicznym sztuka jest niezdarna, że w ogóle jest niemądra, niezrozumiała, nawet bezsensowna itp., itp. Proszę sobie wyobrazić moją sytuację — klapa, jakiej nie przeczuwałem nawet w koszmarnych snach. Było mi tak wstyd i tak przykro, że opuściłem Petersburg w kompletnej rozterce. Zdawało mi się, że skoro napisałem i wystawiłem sztukę pełną, jak widać, potwornych wad, to znaczy, że straciłem wszelką wrażliwość i że motorek we mnie do reszty się popsuł (...).

A. Czechow

Moskwa, 17. XII. 1898

W tej chwili skończyło się przedstawienie „Czajki”. Powodzenie fantastyczne. Od pierwszego aktu sztuka podbiła widownię, potem nastąpił szereg triumfów.

Wciąż wywoływano wykonawców i autora. Kiedy po trzecim akcie oświadczyłem, że autora nie ma, publiczność zażądała, żeby do Ciebie wystać depeszę. Szalejemy ze szczęścia.

W. Niemirowicz-Danczenko
(reżyser przedstawienia „Czajki”)

Moskwa, grudzień 1898

Pan oczywiście wie o triumfie „Czajki”. Wczoraj pewien znajomy — pan koło sześćdziesiątki, doskonale znający teatr i wszystkich naszych koryfeuszów sceny, koneser o wyrafinowanym smaku — opowiadał mi ze łzami wzruszenia: „Prawie od czterdziestu lat chodzę do teatru i widziałem niejedno. Ale nigdy nie widziałem sztuki tak niezwyklej, tak heretycko genialnej jak „Czajka”. — I wie Pan, to nie jest głos odosobniony. (...)

M. Gorki

ANTONI CZECHOW

CZAJKA

Przekład: ARTUR SANDAUER

Reżyser: IRENA BYRSKA

Scenograf: IRENA BURKE

AKTORZY

Irena Nikołajewna Arkadina — ZOFIA NIWIŃSKA
(aktorka Teatru Starego, gościnnie)
po mężu Trieplewa

Konstanty Gawriłowicz Trieplew
— ZYGMUNT MALANOWICZ
jej syn

Piotr Nikołajewicz Sorin, jej brat
— ZDZISŁAW KLUCZNIK

Nina Nikołajewna Zariieczna
— MAJA WIŚNIEWSKA
— GRAŻYNA BARSZCZEWSKA

Ilja Afanasjewicz Szamrajew, — LECH BIJAŁD
administrator majątku Sorina

Paulina Andriejewna, jego żona
— EUGENIA HORECKA

Masza, jego córka — BARBARA OMIELSKA

Borys Aleksiejewicz Trigorin, literat
— ALEKSANDER BEDNARZ

Eugeniusz Siergiejewicz Dorn, lekarz
— STEFAN RYDEL

Siemion Siemionowicz Miedwiedienko,
nauczyciel — JERZY SCHEJBAL

Jakub, robotnik — JAN KRZYWDZIAK

Pokojówka — MARIA CICHOCKA

Rzecz dzieje się w posiadłości Sorina.
Między trzecim a czwartym aktem upływają
dwa lata.

Asystent reżysera: KRYSTYNA FELDMAN

Premiera: marzec 1970

TROCHEŃ O TEATRZE LUDOWYM

Reżyser „Czajki”, Irena Byrska, jest cenionym i zasłużonym artystą. Wraz ze swym mężem, Tadeuszem Byrskim, prowadziła w latach 1952—58 Teatr im. Żeromskiego w Kielcach, znany wówczas w środowisku teatralnym jako „teatr Byrskich”. Do najciekawszych premier tego okresu zaliczyć należy „Poemat pedagogiczny”, „Pluskwę”, „Nie igra się z miłością”. „Komentarz do podróży Cooka”, „Leonce i Lena”.

W latach 1958—9 Irena Byrska była współkierownikiem Teatru Polskiego w Poznaniu, następnie, w okresie 1963—6 zajmowała stanowisko dyrektora Teatru im. Osterwy w Gorzowie, gdzie reżyserowała m. in. „Amerykanina” współreżyserowała „Edypa”, „Przepióreczkę” oraz zaadaptowała i reżyserowała „Mazepę”.

Irena Byrska jest twórcą studia teatralnego przy teatrze kieleckim. Studium to przygotowywało aktorów do zawodu i stylu pracy, jaki reprezentował teatr kielecki. Założeniami studium była reorganizacja i poszukiwanie nowego wyrazu dla teatru objazdowego.

„Czajka” jest drugą, po „Ślubach panienskich”, sztuką reżyserowaną przez Irenę Byrską w naszym teatrze.

Teatr Ludowy nawiązał współpracę z szeregiem wybitnych artystów plastyków, zamawiając u nich projekty plakatów do wielu sztuk. Tak więc autorami plakatów dla Teatru są: Waldemar Świerzy, Jan Młodożeniec, Alina Kalczyńska, Krzysztof Pankiewicz, Leszek Hołdanowicz, Adam Kilian.

Maria Markowska, autorka wystawy plastycznej w hollu Teatru Ludowego jest absolwentką ASP w Krakowie. Jej udział w wystawach okręgowych to m. in. Wystawa Młodej Plastyki „Arsenał” (Warszawa 1955), Polskie Dzieło Plastyczne w XV-lecie PRL (Warszawa 1961), I Festiwal Malarstwa Współczesnego (Szczecin 1962), Wystawy Malarzy Realistów 1962—1966, Polskie Dzieło Plastyczne w XX-lecie PRL (Warszawa 1965), Spotkania Krakowskie 1967. Udział w wystawach zagranicznych: Wiedeń, Praga, Berlin, Oslo, Bratysława, Bolonia.

Wystawy indywidualne: Kraków 1961, 1966; Warszawa — 1966; Rzeszów — 1967. Prace w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie, Krakowie, Muzeum Pomorza Zachodniego w Szczecinie.

1911

1912

1913

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

1923

1924

W REPERTUARZE TEATRU:

KSAWERY PRUSZYŃSKI

„DROGA WIODŁA PRZEZ NARVIK”

Reżyser: Jan Skotnicki

Scenograf: Marian Garlicki

Muzyka: Piotr Koprowski

WŁADYSŁAW KRZEMIŃSKI

„KRÓL I MARCHEWKA”

Reżyser: Jerzy Sopoćko

Scenograf: Joanna Braun

Muzyka: Alojzy Kluczniok

CARLO GOLDONI

„MIRANDOLINA”

Reżyser: Irena Babel

Scenograf: Krzysztof Pankiewicz

Muzyka: Andrzej Zarycki

FRIEDRICH DÜRRENMATT

„KRÓL JAN”

Reżyser: Irena Babel

Scenograf: Barbara Stopka

Muzyka: Andrzej Zarycki

CALDERON

„KSIĘŻNICZKA NA OPAK WYWRÓCONA”

Reżyser: Bogdan Hussakowski

Scenograf: Marian Garlicki

Muzyka: Lesław Lic

W PRZYGOTOWANIU:

GRODZIĘŃSKA, JURANDOT

„BALLADA O TAMTYCH DNIACH”.

Inspicjent — JANINA GRUDNIEWICZ

Sufler — MICHALINA SZRAMEL

Oświetlenie	— LUDWIK KOLANOWSKI
Akustyk	— JAKUB DUKAŁA
Brygadier sceny	— EDWARD GORSKI
Kier. prac. kraw. damskiej	— TEODORA RUCIŃSKA
Kier. prac. kraw. męskiej	— ADAM KISZKA
Kier. prac. stolarskiej	— ZYGMUNT OSIKA
Tapicer	— WACŁAW MAJ
Prace perukarskie	— HENRYK JARGOSZ
	— ELWIRA JARGOSZ
Prace modelatorskie	— JAN ŚLIWIŃSKI
Prace malarskie	— WŁADYSŁAW GRABOWSKI

Kasa Teatru czynna na 2 godziny przed przedstawieniem. Tel. 427-66. Teatr prowadzi sprzedaż biletów na 7 dni przed przedstawieniem, tel. 411-83. Przedsprzedaż biletów prowadzi ORBIS w Krakowie, Rynek Główny. Dojazd do Teatru z Krakowa, tramwajem linii nr 4, 5, 15, albo autobusem pośpiesznym do Placu Centralnego, następnie tramwajem nr 16, 14.

